

Motion till riksdagen 2021/22:4298

av **Patrick Reslow m.fl. (SD)**

med anledning av prop. 2021/22:51 En sammanhållen utbildning för nyanlända som har utbildningsplikt

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen avslår propositionen.

Motivering

Regeringen föreslår i proposition 2021/22:51, En sammanhållen utbildning för nyanlända som har utbildningsplikt, att kommunerna ska vara skyldiga att tillhandahålla en sammanhållen kommunal vuxenutbildning för nyanlända invandrare. Förslaget riktar sig till dem som tar del av insatser som avses i lagen om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare och som på grund av kort utbildning inte bedöms kunna matchas mot arbete under tiden för insatserna. Utbildningen ska syfta till att i strukturerad form ge deltagarna sådana kunskaper som de behöver för att kunna fortsätta att studera eller etablera sig på arbetsmarknaden. Den sammanhållna utbildningen ska i genomsnitt under en fyraveckorsperiod omfatta minst 23 timmars undervisning i veckan och ska följa en plan för utbildningen som beslutas av hemkommunen.

Utbildningsplanen ska innehålla uppgifter om utbildningens syfte, organisation och huvudsakliga innehåll. Det befintliga kravet på att hemkommunen upprättar en individuell studieplan för varje elev ska gälla även för de elever som följer den sammanhållna utbildningen.

Komvux infördes 1968 för att ge vuxna samma möjlighet att skaffa sig gymnasiekompetens som ungdomar hade rätt till. När komvux infördes bestod elevgruppen i huvudsak av personer födda i Sverige som tog del av grundläggande och gymnasiala kurser. År 2020 var 95,1 procent av eleverna på grundläggande nivå utrikes födda och på gymnasial nivå utgjorde de utrikes födda 46,4 procent. Komvux blir alltmer en integrationspolitisk studieform.

Sverigedemokraterna är sedan länge positiva till en utbildningsplikt för nyanlända som innebär starkt fokus på undervisning i svenska språket och samhällsorientering för att underlätta för den enskilde att bli en del av samhället i övrigt. För oss är det en självklarhet att en person som vill leva, bo och arbeta i landet ska vara fullt ut integrerad i detsamma. Det måste därför ställas tydliga krav på den enskilde att lära sig språket och få grundläggande kunskaper om samhällsorientering. Likaså måste kraven på studie-resultat och genomströmning öka.

Sedan den 1 januari 2018 kan Arbetsförmedlingen besluta om insatser om att den nyanlände ska få undervisning i svenska för invandrare och samhällsorientering, men någon utvärdering av denna reform har ännu inte ägt rum. Det rimliga är att först utvärdera de insatser som redan görs för att kunna fastslå vad det är som behöver förändras för att öka måluppfyllelsen och anställningsbarheten. I propositionen framhålls att ”den aktuella målgruppen har redan långtgående rättigheter till studier i sfi och grundläggande vuxenutbildning. (...) *Förslaget innebär dock ingen förändrad ansvarsfördelning i jämförelse med vad som gäller idag.*”. Istället för att problematisera om det kan vara ansvarsfördelningen i sig som bidrar till den bristfälliga måluppfyllelsen föreslår regeringen mer av samma i hopp om annat resultat. Än mer ansvar för de nyanländas måluppfyllelse läggs på kommunerna, när måluppfyllelsen i själva verket kanske skulle förbättras genom att ansvar flyttas till den nyanlände själv med krav på att göra sig anställningsbar. Arbetsförmedlingen påtalar även risken för att det ”skapas en särskild lösning för en grupp arbetssökande, som inte nödvändigtvis utgår ifrån individens enskilda utbildningsnivå, behov och förbättringar”, vilket ytterligare föranleder en kritisk hållning till förslaget.

Förslaget med sammanhållen utbildning riskerar också leda till en omständlig byråkratisk process. När elever inte gör tillfredsställande framsteg föreslås aktuell kurs upphöra och ställning tas om ännu icke påbörjade kurser ska fullföljas. Det står uttryckligen i propositionen att ”Om antagning redan skett kan som huvudregel inte ett gynnande förvaltningsbeslut ändras till den enskildes nackdel.”. Det föreligger risk att systemet missbrukas.

I förslaget finns även inbyggda rättigheter. Ett exempel är att en nyanländ – som måste läsa sfi i hemkommunen – vid önskemål ska kunna läsa andra kurser än de som tillhandahålls av hemkommunen inom den sammanhållna utbildningen på grundläggande eller gymnasial nivå i en annan kommun. Detta menar vi kan föranleda orimliga ekonomiska konsekvenser för en kommun, i form av t.ex. resekostnader. En sådan utveckling är inte rimlig.

Förslaget om en garanterad undervisningstid ska betraktas som ett förtydligande av dagens skyldighet för kommunerna att tillhandahålla utbildning inom komvux. Förtydligandet innebär att kommunernas möjlighet att utforma utbildningen i viss mån begränsas och bedöms därmed innebära en viss inskränkning av den kommunala självstyrelsen, vilket Östhammars kommun påpekar.

Utredningen konstaterar att det finns en risk att utökad antal undervisningstimmar i kombination med lärarbrist leder till ett ökat antal undervisningstimmar för befintliga lärare – en uppfattning som delas med ett flertal remissinstanser. Lärarförbundet påpekar risken att legitimerade lärare får agera handledare och överlastas med diverse dokumentationsuppgifter. Denna aspekt måste utredas ytterligare.

Remissinstanserna påpekar en mängd andra problem. Sveriges Skolledarförbund anser att det finns en oklarhet i förslaget i och med att det inte finns någon bortre gräns för utbildningsplikten. SKR menar att utredningen underskattar merkostnaderna

eftersom de kortutbildade som utbildningsplikten omfattar generellt behöver betydligt mer stöd och behöver ingå i mindre klasser (s. 48).

Sammantaget väcker propositionen flera frågor som står obesvarade. Mot bakgrund av detta avstyrker vi propositionens förslag.

Patrick Reslow (SD)

Robert Stenkvist (SD)

Jörgen Grubb (SD)

Michael Rubbestad (SD)

Richard Jomshof (SD)